

Motion till riksdagen 2020/21:729

av Mats Nordberg m.fl. (SD)

En skogspolitik för lönsamt brukande och biologisk mångfald

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att behålla och utveckla den svenska modellen för skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undantagande av skog från brukande genom myndighetsbeslut i första hand ska ske på redan tidigare statligt ägd mark och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad virkesproduktion för att främja en utvecklad bioekonomi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte ytterligare öka totalarealen skog undantagen från skogsbruk och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regering och myndigheter ska erkänna privatägda skogsarealer som frivilligt undantagits från brukande, som skyddad skog, i såväl nationella som internationella sammanhang och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att gemensamma definitioner för skogsmark fastläggs och används av berörda myndigheter samt att dessa i möjligaste mån ska överensstämma med internationella definitioner och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om grön infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydligare skilja på skogspolitiken gentemot statligt ägda respektive privatägda skogar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åtgärder för naturskydd från statens och myndigheters sida i första hand ska fokuseras på marker med konstaterad förekomst av de allra mest sällsynta arterna och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ytterligare nyckelbiotoper inte ska registreras, att registret inte ska vara allmänt tillgängligt,

men att en noggrann analys av vad som registrerats behöver göras och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten bör ta en aktiv roll i att få parterna, inklusive Skogsstyrelsen och andra berörda myndigheter, skogsägare, skogsindustriföretag och certifieringsorganisationer, att enas kring ett effektivare och mer rättssäkert system än det som finns i dag för nyckelbiotoper och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvecklingen i skyddade skogar och nyckelbiotoper löpande ska följas och att det behövs system och rutiner för att avregistrera områden som inte längre effektivt fyller sin funktion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att restriktioner beträffande brukande av skog utöver vad som är tydligt fastlagt i lag alltid och omgående ska åtföljas av ersättning och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för aktivt skogsbruk genom snabb handläggning kring skötsel och avverkning av skog och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt till överläggning, förenklad rättslig prövning och möjlighet att överklaga, för markägare vars markanvändning begränsas, och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att myndigheter ska stödja och värna utvecklat och lönsamt skogsbruk samt att detta främjandeuppdrag bör uttryckas tydligt i Skogsstyrelsens, länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets direktiv och regleringsbrev och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Skogsstyrelsen ska vara den enda myndighet som i normalfallet handhar skogsbruk och skogsskydd gentemot skogsägare och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med frivilliga naturvårdsavtal med skogsägarna ska prioriteras framför bildandet av skyddade områden där skogsbruk helt hindras, att markägare som utför naturvårdande skogsskötsel efter avtal med myndighet ska få skälig inkomst för detta och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utopiska mål behöver arbetas bort ur miljö kvalitetsmålen och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa andelen skyddad mark av olika naturtyper efter naturtypens totala areal och förekomst av akut hotade arter och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer fokus behöver läggas på bevarande och skötsel av vissa ovanliga naturtyper där den biologiska mångfalden ofta är hög och där hotade arter ofta återfinns, såsom äldre typer av brukad jordbruksmark och övergångszoner mellan jordbruksmark och skog, och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjliggörande för myndigheter att ingripa i skyddade områden när skadegörare eller brand hotar att spridas och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om normal handläggningstid och dispens vid avverkningsanmälan och tillkännager detta för regeringen.

24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inte publicera avverkningsanmälningar och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kolbottnar och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla dispens för effektiv markavvattning, exempelvis genom samråd vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handläggningstiden för omföring till skogsmark och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rådgivning och bidrag för att öka röjningen och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skogskontot behöver bevaras och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svensk lagstiftning och tillämpning av internationella avtal och konventioner, inklusive EU:s föreskrifter och förordningar, ska utformas för att i minsta möjliga mån inskränka på svensk skogspolitik, äganderätt eller markägares förfoganderätt och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att artskyddsförordningen behöver omarbetas och att regeringen gentemot EU bör verka för en förändring av bakomliggande direktiv för ökad subsidiaritet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera starkare för att EU:s inflytande över Sveriges skogspolitik ska begränsas, inklusive med krav på subsidiaritetsprövningar, och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör agera starkare för att EU:s skogsstrategi inte underordnas utan likställs med EU:s strategi för biologisk mångfald och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om LULUCF och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare införande av 76 tons totalvikt på lastbilsekipage i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möta behovet av utbildade specialister i skogssektorn och förläggning av utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mer forskningsresurser inom areella näringar och miljö bör omfördelas till aktiv skogsskötsel och utveckling av nya träbaserade produkter och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge regeringen i uppdrag att återkomma till riksdagen med ett förslag till växtförädlingsprojekt för resistens mot almsjuka och askskottsjuka och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Skogen har alltid varit viktig för Sverige och dess folk. När de första människorna kom till Sverige efter istidens slut, fanns här ännu knappast någon skog och människorna rörde sig istället över ett tundralandskap i sin jakt på renar och annat de behövde för sitt uppehälle. Många av de första träd som spred sig när klimatet blev varmare, blev till bränsle, verktyg och bostäder. Den skog som sedan växte till, fylldes sakta med invandrande djur och växter från söder och öster – arter som redan tidigare klarat att återinvandra efter en lång rad istider och som nu återvände än en gång. När jordbruk efter några tusen år infördes, bidrog människan till den här återinvandringen när hon importerade tama djur och växter, men fick med diverse frön och djur på köpet. Betesbruket infördes tidigt och kom över årtusendena att sakta tunna ut skogen till den grad, att stora delar av landet fick återplanteras med skog runt sekelskiftet 1800–1900. På de här sätten har skog och människa påverkat varandra i årtusenden i vårt land, faktiskt ända sedan de första träden etablerade sig efter istiden.

I vår tid består mer än två tredjedelar av Sveriges yta av skog och skogen har mycket stor betydelse för oss som bor här, inte minst vad gäller ekonomi, sysselsättning, friluftsliv, turism, kulturarv och biologisk mångfald. Skogsbruket är en av våra viktigaste näringar och utgör en oerhört viktig länk i kedjan som håller ihop ekonomin i många regioner. Skogsbruket skapar sysselsättning över hela vårt land. Det är dessutom en viktig inkomstkälla för väldigt många jordbrukare och bidrar därför till att upprätthålla ett lönsamt jordbruk med inhemsk matproduktion och de för artskyddet viktiga öppna jordbrukslandskapen.

En skogsindustri i absolut världsklass utgör ett viktigt fundament för den svenska ekonomin och är därmed en nationell angelägenhet. Sverigedemokraterna har därför länge betonat att skogsbruk är och ska vara en nationell kompetens, snarare än EU:s. Regering och riksdag har under mycket lång tid i samverkan med skogsägare utvecklat en av världens absolut mest framgångsrika modeller för uthållig skogsskötsel. Den bygger till helt övervägande del på inhemska trädslag och på samtidigt bevarande av artrikedomen i skogen. Snarare än att bygga på dels skyddade och dels brukade skogsområden, är basen i den modell för skogsbruk som tillämpas i Sverige att bruka skogen men med naturvårdshänsyn. En minst lika viktig komponent i den svenska modellen är myndigheternas förtroende för skogsägaren och dennes för myndigheterna.

Sverige har, liksom Finland, mycket stor andel privatägd skog. Detta innebär för våra länder stora fördelar, men innebär också att statens inflytande sköts på ett mindre detaljstyrande sätt än i länder med övervägande offentligägda skogar. Sverige måste i internationella förhandlingar kring naturskydd framhålla och försvara detta faktum. Behoven av att hushålla med resurser och att använda förnyelsebara material accentueras allteftersom befolkningen växer i Sverige och globalt. Inom ramen för det som brukar kallas bioekonomi finns en stor potential för ökat utnyttjande av skogens möjligheter, vilket kan generera tiotusentals nya jobb, exportintäkter och dessutom förnybar energi. Sverige har en fantastisk resurs i form av kunskap och erfarenhet inom skogsbruk och utveckling av skogsprodukter. Detta ska bevaras. Det behöver förbli ekonomiskt lönsamt att bruka skogen, för det är råvaran från denna som utgör bioekonomins bas.

Sverige har ett ansvar för de arter som lever här. Vi är lyckligt lottade beträffande barrskogslandskapet, där ytterligare få arter försvunnit, men desto mer komplicerad är situationen i landets allra sydligaste delar. Där befinner sig många arter på gränsen av

sina möjliga utbredningsområden, samtidigt som den markanvändning de anpassat sig till över lång tid, förändrats betydligt under framförallt 1900-talet. Sveriges ambition måste vara att de arter som finns inom våra gränser, ska fortsätta att finnas här. Att sköta områden så att arter som är akut hotade kan leva vidare i vårt land måste vara högt prioriterat i vår skogspolitik. Däremot ska vi inte lämna över besluten över hur vi åstadkommer detta till EU eller andra internationella organ.

Bioekonomin – värna Sveriges unika möjligheter att vara ledande i förnybar produktion

Vi lever i en tid där behovet ökar av att förskjuta ekonomin i riktning från nyttjandet av ändliga resurser och mot ökat användande av förnybara resurser. Sverige är i detta avseende lyckligt lottat, med relativt låg befolkning, stora vattenkrafttillgångar och mycket stora arealer välskött skog. Beträffande skogen, kan den dels leverera klassiska träprodukter såsom fasta bränslen, byggnader, möbler och papper, men dessutom råvaran till nya produkter såsom flytande bränslen, textilier och plaster.

Även om bioekonomi är ett ord som börjat användas mycket under de senaste åren, så är det inte en ny företeelse. I Sverige har skogsbruket under mycket lång tid varit en av samhällets ekonomiska stöttepelare. Det nya är de internationella ambitioner som nu finns för att öka bredden av de produkter som tillverkas av förnybara material, inte minst virke. Det finns mycket goda skäl för Sverige att vara ledande i den här utvecklingen, oavsett om det ses ur klimat-, miljö-, landsbygdsutvecklings- eller nationalekonomiskt perspektiv.

Ur klimatsynpunkt bidrar aktiv skogsskötsel till att vi har relativt stor andel unga skogar, vilka har ett stort nettoupptag av koldioxid. Dessutom ersätter produkterna från skogen andra produkter, som vanligen genererar mycket större koldioxidutsläpp.

Miljömässigt kan vi konstatera att svenskt skogsbruk inte har lett till och inte kan förväntas leda till utrotandet av skogslevande arter. Det finns blott en handfull arter knutna till barrskogen vilka har försvunnit från Sverige. Sverige och Norden är ledande i uthålligt skogsbruk i detta avseende. Om världen ska öka sin produktion av virke, bör en stor del av ökningen förläggas till länder som visat att de kan sköta sina skogar utan de stora förluster av arter som tyvärr kunnat konstateras i andra delar av världen. Vi har under lång tid utvecklat naturvårdshänsynen i skogsbruket och denna utveckling fortgår. Ur miljösynpunkt är dessutom träprodukter bra, eftersom de kan återanvändas och eftersom de inte leder till miljöfarliga restprodukter.

Ur landsbygdsperspektiv kan en ökad efterfrågan på skogsråvara leda till ökade intäkter till jordbrukare, vilket även leder till att bärkraften för jordbruket bibehålls och stärks. En utvecklad bioekonomi leder också till arbetstillfällen och skatteintäkter längs hela förädlingskedjan.

Ur nationalekonomiskt perspektiv kan man konstatera att skogssektorn redan utgör en av landets största exportnäringar. Ytterligare efterfrågan på nya svenska skogsprodukter är bra för hela vårt land. För att den här utvecklingen ska kunna fortgå, måste produktionsförmågan i svenska skogar inte bara värnas, utan även ökas. Förslagen i Skogsstyrelsens rapport Skogsskötsel med nya möjligheter behöver särskilt analyseras för att ta vara på de möjligheter som finns för att öka skogens produktionsförmåga. Detta i kombination med olika åtgärder för artbevarande. Rapporten innehåller 88

stycken förslag för ökad tillväxt och därmed långsiktiga möjligheter att öka såväl produktionen av biobaserade produkter som att binda koldioxid i växande träd. Att öka produktionsförmågan i det svenska skogsbruket måste därför vara ett av de viktigaste målen med skogspolitiken.

Bygg mer i trä

Träbyggandet har utvecklats mycket snabbt under det senare årtiondet. Med ett ökat byggande i trä kan både byggindustrier och byggföretag, som ofta finns på landsbygden, växa. Ökat träbyggande stimulerar också skogsskötsel och sågverksindustrin. Till skillnad från andra byggmaterial är trä en förnyelsebar råvara och medför dessutom, jämfört med de flesta andra material, mindre koldioxidutsläpp vid bearbetning och transport, den så kallade substitutionseffekten. Trä i byggnader fungerar dessutom som kolsänka, det vill säga lagrar atmosfäriskt kol under husets hela livslängd. Uttjänta trähus kan dessutom rivras och restmaterialen hanteras eller återanvändas, med mindre miljöpåverkan än motsvarande hus i andra material.

En fortsatt satsning på forskning och utveckling kring modern träbyggnadsteknik bör av alla dessa skäl göras, liksom successiv anpassning av byggregler till nya träbaserade material och byggmetoder, för att gynna ett ökat byggande i trä.

Behåll och utveckla den svenska modellen för skogsbruk

Svenska skogar ägs till övervägande del av enskilda ägare. Därefter följer aktiebolag och de offentligt ägda skogarna utgör en mindre del. Under dessa former har vårt skogsbruk utvecklats till ett av världens bästa i en lång rad avseenden och vår skogspolitik måste bygga på respekt för det privata ägandets villkor.

Den svenska modellen för skogsskötsel, där det på samma marker bedrivs både skogsbruk och naturvård, har utvecklats mycket sedan nuvarande skogsvårdslag stiftades 1993 och tillämpningen har lett till mycket positiva resultat. Som exempel kan nämnas att såväl antalet äldre träd som mängden död ved, vilket är viktigt för många arter, har ökat under perioden. Denna skogsskötselmodell bör även fortsättningsvis utgöra fundamentet för vårt skogsbruk.

Huvudprincipen för svenskt skogsbruk bör vara att tillämpa skogsbruk med vardagshänsyn på den helt övervägande delen av skogsmarken, men med möjlighet att införa ökat skydd på vissa marker. Detta kan exempelvis vara genom naturskyddsområden eller skötselavtal med markägare, och på motsvarande sätt att driva mer intensiv odling på andra marker.

Totalt undantagande från skogsbruk genom myndighetsbeslut ska i första hand ske på statligt ägd mark.

Öka inte ytterligare totalarealen skog undantagen från skogsbruk

I regeringsbeslutet om etappmål för biologisk mångfald från februari 2014 angavs att ”Med insatser inom ramen för grön infrastruktur, tillsammans med insatser för formellt skydd, frivilliga avsättningar m.m., bör målet om 20 procent av Sveriges land- och sötvattensareal kunna nås till 2020.” Sammanlagt är enligt nya siffror 28 procent av Sveriges skogsareal undantagen från aktivt skogsbruk. Detta är en mycket hög siffra sett i ett internationellt perspektiv och motsvarar mer än Skåne, Blekinge, Småland, Halland och Västergötland tillsammans.

En betydande del av den skog som är undantagen från skogsbruk är avsatt frivilligt av skogsägarna själva. Det gäller dels i mindre format som ett led i vardagshänsynen, dels i form av större avsättningar. Detta system bör med fördel utvecklas. Skogsägarnas medverkan är viktig för att skogsbruket ska bli ännu bättre på att skydda sällsynta arter och för att skogsägarna måste tillerkännas makten över sin egen mark och rätten till att bedriva skogsbruk med förutsättningar till lönsamhet.

Att ytterligare öka totalarealen skog undantagen från brukande, behövs inte för att bevara Sveriges skogslevande arter, men hotar däremot en redan utsatt landsbygd. Det totala arealmålet för skog är som tidigare beskrivits med råge uppfyllt, även om utvärderingar och korrekationer av enskilda skyddade områden löpande behöver göras.

Därför bör riksdagen besluta att totalarealen skyddad skog inte ska ökas.

Gemensamma definitioner av vad som är skyddad mark är viktiga att fastlägga, liksom att dessa måste vara de som faktiskt ska användas av berörda myndigheter. Definitionerna ska i möjligaste mån överensstämma med internationella definitioner. Definitionerna ska inte binda Sveriges handlingsfrihet genom självpåtagna snävare krav eller tolkningar av internationella överenskommelser.

Sverige måste vidare understryka att frivilligt skyddade områden i enskild ägo skall räknas med i internationella jämförelser. Privat ägande av skog är viktigt för Sverige och det finns inget egenvärde i att föra över skog till statligt ägande för att skapa vackra siffror i internationella jämförelser. Tvärtom måste staten stå upp för äganderätten i alla sammanhang för att värna ägarnas tilltro till skogspolitiken. Det är därför av grundläggande vikt att staten och dess myndigheter erkänner det frivilliga skyddet i såväl nationella som internationella sammanhang.

Utgångspunkten bör vara att skogens värden ska tillvaratas både som biologisk tillgång och som råvarubas. Detta synsätt har betydelse inte minst för landsbygden, där skogsbruk och turism genererar arbetstillfällen. Dessutom ger skogen möjligheter för en aktiv fritid för landsbygdens befolkning där såväl lingonhyggen som svampskogar spelar en viktig roll. Beträffande naturturismen, är det värt att minnas att de ungskogar där vi lättast kan titta på älgar, liksom de vägar som behövs för att komma ut till dem, mycket ofta är resultat av skogsbruk.

Skogspolitiken bör göra tydligare skillnad mellan statligt ägda, respektive privata skogar och skogsskötseln på dessa. På privatägd mark måste markägarens ägande- och brukanderätt respekteras i högre grad än vad som varit fallet under senare årtionden och hinder mot åtgärder som är tillåtna enligt skogsvårdslagen ska utfärdas endast i undantagsfall.

Grön infrastruktur

Under år 2018 avslutades ett projekt med Grön infrastruktur som bedrivits av Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Skogsstyrelsen. Rapporter har framställts där man planerar framtida skydd tvärs över enskild mark. I debatt i riksdagen har hävdats, att dessa rapporter enbart utgör redogörelser för kunskapsinhämtning. I verkligheten har rapporterna titlar som exempelvis ”Regional handlingsplan för grön infrastruktur i Dalarnas län”. Ordet ”handlingsplan” kan inte gärna missförstås, annat än avsiktligt eller genom okunskap. Det handlar om planer för hur länsstyrelserna har tänkt agera för att detaljplanera på annans mark.

Principen kring att staten ska bedriva övergripande planering av detta slag på privata markägares mark är skadlig. Omkring 17 procent av Sveriges skogar är statligt ägda och där kan staten som ägare bedriva naturvård på landskapsnivå. På samma sätt finns många stora skogsbolag i Sverige, som frivilligt kan välja att planera i denna större skala på sin mark

Enskilda markägare däremot, ska uttryckligen undantas från landskapsplanering av den typ som representeras av dessa handlingsplaner för grön infrastruktur. Om planering på landskapsnivå tillämpas för enskilda innehav, kan det lätt leda till att markägare med all sin äldre skog på ”fel ställe” fräntas sin brukanderätt, medan grannen kan sköta sin skog som tidigare. Detta är orimligt. Befintliga landskap har i hög grad uppkommit genom bönders arbete. Den enskilt ägda skogens särart utgörs av en mosaik som är resultat av olika tidigare och nuvarande skogsskötselstrategier och detta bör ses som en styrka.

Exemplet Grön infrastruktur tydliggör att det finns ett behov av att i vissa frågor skilja på statens skogspolitik beroende på ägarkategori. Staten bör ta större naturvårdsansvar, och i en större skala, på den statliga mark vi alla tillsammans äger, än vad staten begär av enskilda näringsidkare.

Det finns ett behov av att värna de mest sällsynta arterna i vår natur och att freda arealer från avverkning när så är nödvändigt för dessas fortlevande. Samtidigt är föregående och nuvarande regeringars målsättning att på mycket kort tid undanta mycket stora arealer produktiv skogsmark från aktivt brukande, djupt oroväckande. Den totala kostnaden för detta låter sig inte enkelt beräknas, men den skulle ligga på i storleksordningen 100 miljarder kronor för inköp av motsvarande areal skog. Till detta kommer förlusterna i sysselsättning på landsbygden, hotet mot jordbruksföretagens överlevnad, förlorat förädlingsvärde och minskade möjligheter att utnyttja skogens positiva möjligheter att binda mer koldioxid samt skogsprodukternas substitutionseffekt gentemot andra mer fossilbränslekrävande material. Ändå är den allvarligaste förlusten för samhället att den enskilda skogsägaren förlorar tilltron till sin rätt att sköta sin egen skog.

Effektivare hänsyn till sällsynta arter

Skogsbruk ska enligt skogsvårdslagen bedrivas med hänsyn till både virkesproduktion och miljövärden. De arter som finns i Sverige ska fortsätta att existera inom landets gränser. I massmedia kan man regelbundet läsa påståenden om att tusen skogsarter eller fler skulle vara hotade av svenskt skogsbruk. Det behöver understrykas att detta helt

enkelt inte är sant, vilket lätt kan kontrolleras genom att studera vilka arter knutna till skog som faktiskt har dött ut.

Enligt den nya Rödlistan (år 2020) har följande sju arter för vilka landskapstypen skog var viktig, försvunnit från Sverige efter år 1970, när trakthyggesbruket hade slagit igenom över hela landet:

- Svart stork: En tillfällig häckning 1992 gör att arten kan betraktas som försvunnen efter 1970, i huvudsak försvann den på 1940-talet. Häckar i bl.a. brukad skog i Baltikum och har återetablerat sig i Belgien. Ses med olika intervall i Sverige, flera siktades 2019.
- Mellanspett: Levde före 1982 i södra Sverige. Stabil i Polen, ökar bland annat i Estland, Belgien, Tyskland och Nederländerna. Behöver gammal lövskog (ek) och död ved. Återkommande men sällsynt gäst i Sverige.
- Praktgrusmossa. Känd endast från två lokaler i Sverige, senast sedd år 1985 (Halland). Växte på bar lerjord i lövskog.
- Förgyllt metallfly. Siktad 1887 och 1944 i Skåne, återkom på en enda lokal i Skåne 1973–1993, ädellövskog.
- Västlig porina. Lav på klippväggar i ädellövskog, Bohuslän.
- Barkvårtlav. Känd från två lokaler, senast på en död hassel på Gotland.
- Mångsporig krimmerlav, en lokal på gotländsk äng, Gotland (bark på ask, asp, rönn).

Ur ovanstående torde framgå att det inte pågår ett utdöende på grund av skogsbruk. Med möjligt undantag för svart stork, har skötseln av våra barrskogar inte varit anledningen till att arterna försvunnit. Ändå fokuseras en orimligt stor del av bevarandedebatten just på skogar i barrskogsbältet, vilka ju utgör den absoluta merparten av Sveriges skogar. Typiskt för våra försvunna skogsarter är däremot att de var knutna till övergångszoner mellan jord- och skogsbruk respektive till ädellövskog, att de huvudsakligen levde nära Sveriges sydligaste gränser och att många av dem förefaller ha kommit och gått över landets sydgräns. För övergångszoner mellan jord- och skogsbruk respektive för ädellövskog behöver åtgärder fortsätta att utvecklas, med skogsägarnas intressen och medverkan i åtanke. Förutsättningarna för mellanspett och svart stork att återetableras torde sakta förbättras tack vare bland annat förbättrad vardagshänsyn i skogsbruket där äldre träd sparas.

I debatten om naturskydd hänvisas ofta till förekomsten av arter som är inskrivna i rödlistan. Ett starkare fokus bör sättas på klassen akut hotade, liksom på starkt hotade arter i rödlistan. Att använda hela rödlistan blir lätt missvisande, eftersom många av de rödlistade arterna är allmänt förekommande, såsom exempelvis björktrast och skogshare. Ett fokus på de mest utrotningshotade arterna skulle leda till effektivare naturvård och mycket lägre kostnad för samhället. Som exempel kan nämnas att av rödlistans 2 520 arter för vilka landskapstypen skog anges som viktig, är antalet listade som akut hotade enbart 131 stycken och som starkt hotade blott 433 (Rödlistan år 2020).

Nya skyddsåtgärder bör i första hand riktas mot de akut hotade arterna i Rödlistan, och i andra hand mot starkt hotade enligt samma lista. På så sätt krävs ett verkligt konstaterat behov i det enskilda fallet för att land ska tas ur brukande. Samtidigt kan även ett stort antal andra arter gynnas, som behöver liknande miljöer. Det är effektiv naturvård.

Vardagshänsyn

Vi kan i Sverige vara stolta över vår skogsskötsel, som bygger på inhemska trädslag och vardagshänsyn i skogsbruket. Vardagshänsynen, som utvecklas ständigt, leder bland annat till ökning av volymen död ved i brukade skogar, vilket är en viktig faktor för många sällsynta arter. Det behövs mer skötselinsatser för mångfald i framförallt sydligaste Sverige, vilket kan göras i samverkan med markägare och också bör möjliggöra inkomster för dem.

Skötsel av redan skyddade områden måste prioriteras framför skydd av ytterligare arealer. Det är effektiviteten av de skyddsåtgärder som vidtas som måste stå i centrum. Många naturreservat sköts i dag inte i enlighet med sina skötselplaner och det finns då risk för att deras funktion går förlorad.

En noggrann uppföljning av vad som skyddats behöver därför göras, inklusive om området ifråga vid uppföljningen fortfarande uppfyller det syfte för vilket det undantogs från brukande. I den mån ytterligare arealer ska totalskyddas från skogsbruk, bör motsvarande areal inom samma ägoslag avvecklas där effekten av skyddet är lägre. Det finns sannolikt fall där onödigt stora arealer satts av för en viss funktion, medan för små arealer satts av för att fylla andra funktioner. Även i sådana fall bör områden kunna avregistreras och nya områden tillkomma. Naturreservat och andra skyddade områden bidrar till artrikedom, men det gör även vardagshänsyn i skogsbruket. Kvarlämnade småbiotoper, inte minst runt verkligt hotade arter, sparade döda eller ensamma träd vid föryngring, bevarade kantzoner och skogsklädda myrar, är alla viktiga element för artrikedomen. Antalet arter ökar inte linjärt med de skyddade arealernas storlek. En annan sak värd att understryka är att vi blir allt bättre på vardagshänsyn i skogsbruket. Det föreligger ingen hotfull situation ur artskyddsynpunkt. Det är inte bråttom.

Nyckelbiotoper

Nyckelbiotoper kallas ett möjligt försteg till skyddade arealer, där staten kommit att medverka till att skogsägare förlorar möjligheten att sälja virke från sina avverkningar.

Staten skapade systemet med nyckelbiotoper närmast för insamlande av information, men strax därefter utlovade skogsföretagen som en del av certifieringsprocessen att inte köpa virke från registrerade nyckelbiotoper. Efter detta har staten kraftigt utökad antalet nyckelbiotoper. Resultatet har blivit att allt fler markägare utan ersättning förlorar frukten av generationers arbete med att bygga upp en fin skog till avverkning.

Nyckelbiotoper beskrivs ibland som en slags, av naturen givna, alldeles unika områden. I verkligheten är ett skogsbestånd vanligen karakteriserat av mjuka övergångar mellan mindre och mer artrika partier. Vad vi kallar nyckelbiotop är därför en följd av hur vi definierar begreppet. Det är inte så att nyckelbiotoper bara finns där, hotas och i värsta fall försvinner. Det uppstår ständigt nya nyckelbiotoper när skogar växer och åldras. I både Götaland, där det mesta av dagens skogar var jordbruks- eller betesmarker för 150 år sedan och i Bergslagen, där intensivt nyttjande av skogen pågått i hundratals år, registreras ständigt nya nyckelbiotoper. Med den bättre vardagshänsyn som funnits sedan 1990-talet, torde antalet nya områden som kan definieras som nyckelbiotoper vara i starkt tilltagande i stora delar av landet.

För att ett område som registrerats som nyckelbiotop idag ska leda fram till ekonomisk ersättning till markägaren, måste det skyddas i ett formellt avtal, vanligen som ett

naturreservat, biotopskyddsområde eller med ett naturvårdsavtal. Problemet är att även om Skogsstyrelsen beslutar att inte skapa formellt skydd, kvarstår nyckelbiotopen registrerad och kan inte avverkas eftersom inga företag kan köpa virket.

Utifrån det sätt nyckelbiotoper i dag hanteras, hotas tilltron till såväl nyckelbiotoper, certifieringssystem och till rödlistan. Dessutom har hanteringen av nyckelbiotoper, oavsett att certifieringssystemen och skogsföretagen bär en avsevärd del av ansvaret för den uppkomna situationen, allvarligt skadat privata skogsägares tilltro till Skogsstyrelsen. Hotet att inte i framtiden få avverka den skog man sköter kan dessutom leda till lägre ambitioner i skogsbruket.

Riksdagen har i ett tillkännagivande till regeringen (2017/18:MJU17) framfört att regeringen bör säkerställa att inventeringen av nyckelbiotoper är rättssäker och effektiv samt tar hänsyn till lokala och regionala förutsättningar. En dom från förvaltningsrätten i Jönköping i februari 2020 innebär att Skogsstyrelsens registrering av en nyckelbiotop i en markägares skog, ska betraktas som ett beslut från myndigheten och kunna överklagas. Flera riksdagspartier har dessutom i riksdagsdebatter uttryckt att ytterligare nyckelbiotoper inte bör registreras av myndigheterna förrän ett mer objektivet system skapats.

En ordentlig utvärdering behöver vidare göras av samtliga nyckelbiotoper och en öppen databas skapas för forskare, beslutsfattare och andra intresserade för att möjliggöra analys, sakligt grundad debatt och tillskapandet av ett mer effektivt system för framtiden.

Sverigedemokraterna föreslår att systemet med nyckelbiotoper slopas. Skydd bör inte bygga på en så vid definition som i dag, utan i normalfallet utgå från konstaterad förekomst av verkligt sällsynta (akut hotade) arter. Med denna förändring säkerställs att systemet blir mer objektivet och att natursskyddsinsatser görs där de gör störst nytta i förhållande till kostnaderna för ägarna och för samhället. Dessutom har låsningen som uppstått på grund av certifieringsöverenskommelser i kombination med kraftigt ökad areal nyckelbiotoper, skapat en mycket olycklig situation, vilken måste stoppas.

Registrering av nyckelbiotoper bör därför stoppas. Bristerna med det hittillsvarande systemet bör föranleda att nuvarande register av nyckelbiotoper förklaras konfidentiellt och att nyttjande av registret inte får föranleda åtgärder av annan part än av markägaren.

Regeringen måste nu agera för att förbättra situationen genom att aktivt verka för att parterna, inklusive Skogsstyrelsen och andra berörda myndigheter, skogsägare, skogsindustriföretag och certifieringsorganisationer, tillsammans löser föreliggande problem. Det är vår förhoppning att den äganderättsutredning som pågår sommaren/hösten 2020, eller skogsutredning som den kommit att kallas, ska lämna förslag i de här frågorna som kan erhålla riksdagens förtroende.

Restriktioner som åläggs en enskild markägare beträffande dennes utnyttjande av sin skog utöver vad som är allmänt fastlagt i lag, bör vidare omgående åtföljas av ersättning, oavsett hur stor andel av markägarens areal, växande volym skog eller tillgänglig avverkningsvolym som berörs.

Erkänn betydelsen av skogsägarnas arbete och stötta dem

Skogssektorn är en mycket viktig komponent i Sveriges levande landsbygd liksom i hela landets ekonomi, där den är vår ojämförligt största nettoexportör, om importerade insatsvaror borträknas. Skogsägarna är nyckelpersoner i näringen, eftersom de sköter skogen under årtionden fram till att virke kan levereras, och naturligtvis därefter. Deras förtroende för att samhället står stödjande bakom långsiktigt skogsbruk är avgörande. Det behövs minskad byråkrati kring skötsel och avverkning av skog – den bärande tanken med nuvarande skogslagstiftning var ju, vid dess införande 1993, att medge frihet under ansvar.

Snabbare handläggning kring skötsel och avverkning av skog måste vara en viktig del i arbetet för att stötta skogsägarna.

Nationell lagstiftning inklusive Sveriges tillämpning av internationella konventioner, bör utformas för att i minsta möjliga mån inskränka på äganderätten eller markägarens förfoganderätt.

Regeringen bör vidare framhålla i kontakterna med EU, att i motsats till de folkrika länderna i centrala Europa, så ägs skogen i Sverige (och Finland) huvudsakligen inte av det allmänna, något som både EU och Sverige har att ta hänsyn till av hänsyn till av såväl rättsliga skäl i förhållande till äganderätten och allmänt för att upprätthålla hög motivation hos ägarna. Sverige bör, liksom EU, vara en marknadsekonomi.

Den enskilde skogsägaren kan enligt nuvarande ordning finna det svårt att överklaga eller ifrågasätta myndighetsbeslut. Detta bör ändras genom att möjliggöra och förenkla rättslig prövning och rätt till överklagande för markägare vid föreslagna restriktioner och begränsningar i markanvändning. Viktigare är dock att lösa problem gemensamt – beslut om skydd av skog ska därför alltid föregås av överläggningar med markägaren.

En viktig komponent i den svenska modellen för skogsskötsel var under 1900-talet Skogsstyrelsens regionala organisation, de tidigare skogsvårdsstyrelserna. Den regionala organisationens huvudsakliga roll har varit att utbilda och stödja aktiva skogsbrukare. Skogsstyrelsen behöver upplevas som uppmuntrande och stödjande. Omkring 70 procent av Sveriges skogar är privatägda, merparten av privatpersoner. Att landets skogar även i fortsättningen sköts väl är beroende av skogsägarnas långsiktiga investeringar i tid och pengar, något som i sin tur bygger på förtroende för statens skogspolitik. Det är därför oroväckande att Skogsstyrelsen och även länsstyrelserna av många skogsägare nu kommit att uppfattas som hindrande snarare än stöttande.

Skogsstyrelsen måste återfå sin huvudsakliga roll som en organisation som värnar om skogsproduktion och därmed om skogsägarnas möjligheter att bedriva lönsamt skogsbruk. Detta gäller även andra berörda myndigheter och främjandeuppdraget behöver därför uttryckas tydligt i Skogsstyrelsens, länsstyrelsernas och Naturvårdsverkets direktiv och regleringsbrev. Detta är speciellt viktigt i ljuset av behovet att öka tillväxten för att fylla behoven från en växande bioekonomi och för att uppfylla ambitionerna beträffande bindning av kol i växande skog och i skogsprodukter (LULUCF).

Vidare ska Skogsstyrelsen även i fortsättningen i normalfallet vara den myndighet som handhar skogsbruk och skogsskydd gentemot skogsägare, liksom Jordbruksverket har motsvarande roll gentemot lantbruket. Naturskydd i samband med skogsbruk ska göras antingen av skogsägaren själv eller i samverkan mellan Skogsstyrelsen och skogsägaren.

Frivilliga naturvårdsavtal

Som Riksrevisionsverket påpekat bör andelen skydd av skog som sker genom frivilliga naturvårdsavtal mellan myndigheter och markägare öka. Det innebär att markägaren kvarstår som ägare, att denne ofta kan fortsätta utnyttja marken med vissa restriktioner och kan få betalt för att sköta skogen på ett sätt som speciellt gynnar vissa arter och miljöer.

Arbetet med frivilliga naturvårdsavtal ska därför prioriteras framför bildandet av nya reservat och liknande områden där skogsbruk helt hindras.

EU:s art- och habitatdirektiv respektive fågeldirektiv och den svenska artskyddsförordningen

Implementeringen av EU:s art- och habitatdirektiv respektive fågeldirektiv, i form av den svenska artskyddsförordningen, behöver ses över. Detta har bland annat domen från Mark- och miljööverdomstolen (M 9914-15) visat. Att tillämpningen inte fungerar har även uppmärksammats av ansvariga myndigheter. Generaldirektörerna för Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen begärde redan sommaren 2016 i en gemensam skrivelse en översyn av förordningen i syfte att myndighetsutövningen ska bli förutsebar, rättssäker och effektiv. I enlighet med Riksdagens tillkännagivande våren 2018 meddelade regeringen genom miljöminister Karolina Skog i maj 2018 att en översyn ska göras, baserad på ett flertal uppmärksammade juridiska processer där oklarheter framkommit om hur artskyddsförordningen ska tillämpas. Regeringen meddelade att dessa oklarheter är olyckliga, både för skyddet av den biologiska mångfalden och för tydligheten gentemot skogsägarna. Vi instämmer i detta. Förordningstexten behöver klargöra att avverkningsförbud endast gäller när en arts bevarandestatus kraftigt väntas påverkas av avverkning. Förordningen bör vidare klargöra att bedömningen av den gynnsamma bevarandestatusen ska ske på nationell nivå samt att ersättning ska ges om skogsägaren hindras i pågående markanvändning.

Sverigedemokraterna kommer att återkomma till dessa frågor när utredningen presenterat sina resultat.

Riksdagen bör vidare uppmärksamma Mark- och miljööverdomstolens beslut som togs i februari 2017 angående avverkning av ett skogsbestånd där bombmurkla växte. Domstolen upphävde Länsstyrelsen i Värmlands läns beslut att inte ge dispens enligt artskyddsförordningen för att slutavverka skog. Domstolen fann att en bedömning av proportionaliteten måste ske inom ramen för dispensförfarandet. Skogsägares vilja att bedriva aktivt skogsbruk ska värnas. Det är därför viktigt att Mark- och miljööverdomstolens vägledning beträffande proportionalitet blir gällande även vid framtida tillämpning av en omarbetad artskyddsförordning.

I juli 2018 trädde en ny förvaltningslag i kraft (2017:900), som tydliggör principen om proportionalitet. Lagens § 5 fastslår att myndigheters åtgärder aldrig ska ”vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot”. Skogsägares rätt att utföra avverkning, förutsatt att skogsvårdslagets generella krav är uppfyllda, måste anses skyddad av denna princip. Skog sköts vanligen i många årtionden innan den når slutavverkningsålder och inkomsten vid en slutavverkning kan vara den enda större intäkten från ett skogsinnehav inom tio eller tjugo år. Det är

uppenbart att hindrandet att tillgodogöra sig en sådan intäkt skapar mycket stora olägenheter för skogsägaren.

Sammantaget behöver artskyddsförordningen omarbetas så att den fokuserar på effektiv naturvård och tydligare väger in markägarens behov och rättssäkerheten.

Miljömålet Levande skogar

Rapporteringen kring miljömålet Levande skogar har främst hanterats av Artdatabanken och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), utan erforderlig insyn från andra som kan ha intresse av att lämna synpunkter på det naturvårdsarbete som bedrivs i skogen och dess betydelse för hotade arter och livsmiljöer. Mot bakgrund av dessa oklarheter i redovisningen och i rapporteringen, är det inte lämpligt att använda detta underlag isolerat för att utvärdera miljömålet Levande skogar. Vissa av målen är vidare enligt experter utopiska, till den grad att de inte kan uppnås. Exempelvis kan inte alla arter uppnå gynnsam bevarandestatus inom Sveriges gränser. Ett mycket stort antal arter som lever i Sverige har aldrig haft en tillräcklig numerär för att kunna sägas ha, någonsin ha haft eller någonsin kunna komma att nå sådan status.

Sådana utopiska mål behöver så snart som möjligt arbetas bort ur miljömålen. Rapporteringen kring miljömålet Levande skogar bör vidare i framtiden innefatta ett genomtänkt remissförfarande, för att säkerställa att bedömningen av hur långt vi nått, görs på ett väl avvägt sätt.

Övergångszoner mellan skogs- och jordbruksmark och andra ovanliga skogstyper

Det är inte rimligt ur artskyddssynpunkt att spara lika stor andel i procent av alla naturtyper. Den totala skogsmarksarealen är enligt Riksskogstaxeringen drygt 28 miljoner hektar, motsvarande 69 procent av Sveriges landareal och har ökat under de senaste 100 åren. Större delen av skogsarealen består av barrskog och här är antalet från Sverige försvunna arter de senaste 50 åren som redan påpekats mycket nära noll. Debatten om naturskydd är trots detta starkt fokuserad på skogsbruket i barrskogsbältet, trots att kostnaden för att undandra ytterligare arealer produktiv skog från aktivt skogsbruk är mycket stor för såväl samhället som för skogsägarna, samtidigt som artbevarandenyttan är ytterligt tveksam. I Sverige är omkring sju miljoner hektar skog undantagna från brukande, den övervägande delen barrskogsdominerad.

En annorlunda situation råder beträffande mellanformer mellan skogs- och jordbruksmark och även beträffande ädellövskog. Slåttermarker, betesmarker och olika marker som kännetecknas av äldre former av jordbruksanknuten användning, står tillsammans för mindre än 500 000 hektar. Arealen ädellövskog utgör mindre än en procent av skogsarealen, cirka 200 000 hektar, varav mer än hälften i Halland, Skåne och Blekinge. De här naturtyperna täcker således mycket små arealer och består av mycket varierande miljöer, innefattande bland annat betesmarker med huvudsakligen gräs såsom hagmarker, slåtterängar, områden hävdade av olika slags skogsbyte, lokala former såsom fåbodbete och alvarbete, mosaikbetesmarker och skogsbryn mot

åkermark, naturbetes- eller slåttermark samt mot igenväxande jordbruksmark. Fortsatt bortfall av sådana marker riskerar därför att få stor negativ effekt.

Därför ska skydd inte i första hand inriktas på en given andel av totalarealen, utan anpassas efter naturtypens totala areal och med hänsyn till förekomst av akut hotade arter. Av ovanliga naturtyper behöver större andel av arealen vara föremål för naturvårdsinsatser för att en tillräcklig areal ska nås. Totalt skydd, som ofta tillämpas i barrskogsområden, är ofta en olämplig väg i de här miljöerna, det är snarare väl avvägd skötsel som behövs för att bevara och utveckla dem.

I rapporten Övergångszoner mellan skogs och jordbruksmark – ett samverkansprojekt inom Miljömålsrådet (2017) betonas bland annat följande behov, vilka Sverigedemokraterna stöder:

- Fortsatt arbete med skogssektorns gemensamma målbilder för god miljöhänsyn, så att resurser läggs där de gör mest nytta.
- Forskning om samband mellan konkreta skötselåtgärder och artbevarande.
- Mer rådgivning och utbildning för personer verksamma inom skogs- och lantbruksnäringen om metoder för bevarande och skötsel av dessa miljöer.
- Att se över föryngringskravet i Skogsvårdslagen så att det inte står i vägen för bevarande och utvecklingen av värdefulla miljöer.
- Att utreda, utveckla och informera om finansieringsformer, både på basis av EU:s stödformer och i form av nationella stöd, för att kunna ge skogs- och jordbrukare skäligen betalt för det arbete de kan utföra för att vårda och utveckla dessa känsliga miljöer.

Markägare som arbetar med att förbättra livsmiljöerna i dessa och andra skogstyper som behöver naturvårdande skötsel, ska kunna få skälig inkomst för detta från staten.

Skadegörande organismer och krishantering

Det behövs en tydligare lagstiftning som möjliggör för myndigheter att ingripa om svampangrepp eller andra skadegörande arter hotar att skada skogar, regionalt eller nationellt. Dessutom behöver den allmänna kontrollen och bekämpningen av skadegörande arter intensifieras. Enligt de föreskrifter som idag gäller för exempelvis Tivedens nationalpark får inte vidta någon skogsbruks- eller skogsvårdsåtgärd. När skogsbruk förbjuds i skyddad skog kan detta innebära att skadegörarangrepp i skogen ökar, exempelvis efter stormfällning eller skogsbrand, och sprider sig till angränsande fastigheter. Ett aktuellt exempel är granbarkborren, som med början den torra sommaren 2018 och vidare 2019 och 2020 har skadat mycket stora arealer skog.

Skogsstyrelsen har därför ökat sina informationsinsatser för att markägare ska hantera skador på sin mark och därmed minska risken för spridning och skador på angränsande ägares marker. I formellt skyddade områden däremot, gäller inte samma regler för bekämpning av granbarkborrar och andra skadeinsekter. Varje område har sina specifika syften och regler för vilka åtgärder som kan genomföras. Ofta hindrar regelverket att granbarkborreskador bekämpas och risken är uppenbar att detta ökar risken för angrepp både i den skyddade och i angränsande skog.

Under 2019 och 2020 har Sverigedemokraterna i miljöutskottet och kammaren understrukit att vid massangrepp av barkborrar ska även skog som är undantagen från

skogsbruk kunna avverkas och virket bortforslas, enligt samma metoder som används i annan skog. Motsvarande argument har framförts även av andra organisationer, inte minst LRF. Miljöpartiet har å andra sidan hävdats att angrepp i skyddade områden gynnar tillväxten av barkborrens naturliga fiender och motsatt sig avverkningar av angripna träd. Från Sverigedemokraternas sida konstaterar vi att alla massangrepp till slut avstannar, dels för att de yttre omständigheter som möjliggjort angreppet förändras (torkan i detta fall), dels för att näringen tar slut och slutligen för att naturliga fiender angriper skadegörarna. Det är dock orimligt att invänta ett sådant avklingande eftersom kostnaden i form av förstörda skogar blir orimligt hög (även vid skogsbränder har vi ju valet att invänta att de avstannar av naturliga orsaker, men få argumenterar för att ett sådant agerande skulle vara rimligt). För att i möjligaste mån begränsa skadorna vid granbarkborreangrepp har samhället istället stiftat lagar och regler, vilka för att få maximal effekt måste gälla i såväl produktionsskogar som skyddade skogar omgivna av produktionsskog.

Regeringen har under 2020 gett berörda myndigheter uppdrag som skall redovisas senast den 15 oktober i år. Naturvårdsverket ska ta fram en vägledning för länsstyrelsernas insatser mot spridningen av granbarkborrar ut från skyddade områden. Länsstyrelserna skall redovisa vilka åtgärder de vidtagit för att minska spridningen från skyddade områden i de av utbrott drabbade länen. Skogsstyrelsen har fått i uppdrag att samordna myndigheternas arbete mot granbarkborren i skyddade områden.

Efter tre säsonger av mycket stora angrepp befinner sig regering och myndigheter fortfarande i huvudsak i planeringsfas. Regeringens och myndigheternas krishantering behöver ses över så att viktiga åtgärder beslutas snabbare nästa gång skogen drabbas.

Inför framtiden föreslår Sverigedemokraterna att det alltid av skötsel föreskrifterna för skyddad skog tydligt skall framgå att skogarna vid en krissituation ska kunna skötas i enlighet med gällande lagstiftning, i synnerhet skogsvårdslagen, för att förebygga och minska skador på den skyddade och den kringliggande skogen.

Beslut om att en sådan krissituation föreligger bör tas av regeringen. Ansvaret för att beslut tas skyndsamt när regeringen väl förklarat att krissituation råder beträffande skadegörare i skogen bör ligga hos Skogsstyrelsen.

Åtgärder mot skogsbränder

Sverige har inom några få år drabbats av flera allvarliga skogsbränder. Efter den stora branden i Västmanland 2014 tillsattes en utredning, vars rekommendationer inte kom att omsättas i praktiska förändringar. Trots detta lyckades berörda myndigheter med stöd av olika organisationer, frivilliga och med hjälp från en lång rad andra länder hantera bränderna sommaren 2018. Framför allt är det värt att framhålla att inget samhälle brunnit ned, trots att flera stora evakueringar genomfördes och trots skador på enskilda hus. Det är av största vikt att rekommendationer från utredningen efter branden år 2014, tillsammans med erfarenheter från sommaren 2018 och de utredningar som gjorts därefter, nu omsätts i praktik. En tydlig ledningsorganisation och rollfördelning är av stor vikt. För att möjliggöra breda beslut måste krisplaneringen innefatta även politiska ledare på berörda nivåer. Praktiska övningar måste genomföras, där även lokala organisationer, inklusive jordbrukare, övar med sin respektive utrustning.

Bevarande av inhemska trädarter

Ädellövträd, till vilka alm och ask räknas, upptar bara knappt en procent av skogsarealen i Sverige, men många hotade arter är knutna till dessa trädslag.

Almen är på väg att utrotas i Sverige och Europa av almsjukan, en svampsjukdom. Försvinner den så försvinner även ett stort antal arter som är beroende av almen. För asken är situationen likartad. I det fallet utgörs hotet av askskottsjukan. Hotbilden mot asken är något mindre allvarlig än mot almen.

En nationell strategi för bevarande av inhemska lövträdsarter bör vidare infogas i arbetet med det nationella skogsprogrammet. Om vi kan rädda almen och asken kvar i Sverige så räddas samtidigt upp till ett hundratal andra arter som är beroende av dem. Det vore ett mycket effektivt miljöarbete.

Därför föreslås att ett projekt startas för växtförädling av naturligt förekommande svenska almar och askar som gör dem resistent mot sjukdomarna, vilket tillsammans med kompletterande åtgärder kan rädda trädslagen kvar i Sverige. Det finns idag ett antal tekniker som kan underlätta och påskynda arbetet. Man bör arbeta på flera spår samtidigt. Skogforsk bör ges uppdraget att ansvara för projektets genomförande. Samverkan bör sökas med andra länder inom Norden och EU.

Avverkningsanmälningar

Skogsstyrelsen publicerar sedan en tid tillbaka avverkningsanmälningar på sin webbplats. En avverkningsanmälan är i dag en allmän handling som kan begäras ut från myndigheten med hänvisning till offentlighetsprincipen.

De allmänna publiceringarna av avverkningsanmälningarna på Skogsstyrelsens webbplats bör upphöra och i stället bör markägaren tillfrågas, i varje enskilt fall, om han eller hon vill att dessa uppgifter ska bli publika. Innan en skog slutavverkas ska enligt lag avverkningsanmälan göras till Skogsstyrelsen om ytan är större än 0,5 hektar, minst sex veckor innan avverkningen påbörjas. Ibland finns det anledning att påbörja avverkningen innan dessa sex veckor har gått. Man kan då ansöka om dispens för att få påbörja avverkningen tidigare, men det är i dag svårt att få en sådan dispens.

Möjligheten att få dispens vid avverkningsanmälan ska ökas. Den normala handläggningstiden ska på sikt förkortas till i normalfallet två veckor.

Kulturmiljöer och fornlämningar

Att förstöra eller skada fornlämningar är ett brott mot kulturmiljölagen. Trots det visar Skogsstyrelsens och Riksantikvarieämbetets årliga inventering att nästan hälften av de inventerade forn- och kulturlämningarna påverkats eller skadats i samband med skogsbruk. Omkring en fjärdedel av de inventerade lämningarna är skadade eller grovt skadade. Skogsstyrelsen ska utöka sin rådgivning kring natur- och kulturmiljöåtgärder inom skogsbruket. Arbetet med att registrera hittills okända forn- och kulturlämningar, som underlättar skogsägarens och skogsentreprenörens arbete för att upptäcka och förhindra skador på fornlämningar i skogen, ska stödjas. Geografisk information från bland annat Lantmäteriet bör tillgängliggöras som öppna data och relevant information om vattenskydd, fornminnen och naturskyddade områden bör kvalitetssäkras och göras

tillgängliga på olika it-plattformar. Dessutom behöver utvecklingsresurser tillsäkras projekt för att utveckla en skonsammare drivnings- och markberedningsteknik.

Ett skäl till att antalet forn- och kulturlämningar som skadas är stort är det stora antal kolbottnar som finns i Sverige och som ofta är svåra att upptäcka. Eftersom tillverkning av träkol under århundraden var ett av de vanligast förekommande arbetena i skogsbruket är bevarandet av samtliga kolbottnar knappast motiverat. I områden med rikligt förekommande kolbottnar bör dessa strykas ur listan över lämningar som alltid ska sparas.

Dikning

Dikning av skogsmark, så kallad markavvattning, är i vissa fall ett effektivt sätt att öka produktionen, minska översvämningsrisker och minimera körskador. Dikning av skogsmark är dock förbjuden i hela södra Sverige, men en länsstyrelse kan bevilja dispens om det finns särskilda skäl. Genom att förenkla möjligheten till dispens för effektiv markavvattning, till exempel genom samråd eller liknande vid dikesrensningar av äldre befintliga diken, kan möjlighet att vidta förberedande åtgärder mot översvämningar i framtiden ges. Alla möjligheter att ta till vara de positiva effekterna av dikning hindras tyvärr i praktiken av det förbud som föreligger i dag.

Regelverken behöver ses över med målsättningen att bibehålla och öka produktionen, åstadkomma god miljöhänsyn och minska riskerna för översvämningar.

Minska handläggningstiderna för ändrad markanvändning till skogsmark

I dag krävs tillstånd för att ta jordbruksmark ur produktion, vilket oftast görs inför att marken ska planteras och därmed klassas som skogsmark. Tillstånd söks hos länsstyrelserna. Eftersom jordbruksmarken i Sverige är begränsad och viktig ur både försörjnings- och artbevarandesynpunkt är det rimligt att överföring till annan markanvändning prövas. Att få ett tillstånd kan dock ta minst åtta månader, ibland betydligt längre. Det är en orimligt lång handläggningstid om man till exempel jämför med ansökan om skogsavverkning, som behandlas inom sex veckor. Den stora skillnaden i handläggningstider kan inte försvaras utifrån att det skulle krävas mer arbete från länsstyrelsens sida. Det är av stor vikt att onödigt byråkrati undviks. Handläggningstiderna bör därför fastställas till en betydligt kortare tid.

Insatser för röjning

Sverige har stora arealer ungskog som behöver röjas för att ge de träd som blir kvar de bästa förutsättningarna för tillväxt och kvalitetsdaning. Röjning ger också möjlighet att skapa bättre betingelser för mindre vanliga trädslag och för markvegetationen, det senare viktigt inte minst för renbetet i norra Sverige. I Sverige slutavverkas årligen omkring 175 000 hektar. När föryngringen vuxit upp till en ungskog behöver den vanligen röjas, ofta i flera omgångar med några års mellanrum. Den faktiska areal som

röjs är i dag för låg, vilket har lett till att vi har byggt upp ett ”röjningsberg” på cirka 1,3 miljoner hektar ungskog. En väl utformad rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen skulle kunna öka skogsägarnas incitament för att röja i tid och att röja rätt.

Tidigare har staten verkat för ökad röjningsareal såväl genom bidrag som genom organiserandet av beredskapsarbeten. Båda dessa möjligheter bör utredas.

Skogskontot

Skogskontot innebär att den private skogsägaren, oftast en familjeskogsbrukare, vid en avverkning skattemässigt kan fördela inkomsten på en tioårsperiod och från den dra av skogsvårdskostnader. Detta gynnar den skogsägare som aktivt sköter sin skog med exempelvis plantering och röjning.

Framför allt mindre skogsägare med ojämna avverkningsnivåer riskerar att drabbas om skogskontot avvecklas. Skogskontot bör därför kvarstå, det bidrar till långsiktig och ändamålsenlig skogsskötsel.

EU och skogspolitiken

Inom EU finns ingen gemensam skogspolitik, vilket även underströks inte minst i samband med Sveriges EU-inträde. Skogen är istället uttryckligen en nationell kompetens inom unionen. Trots detta ökar EU:s agerande i skogsfrågor i form av framtagandet av en gemensam skogsstrategi, via EU:s miljöhandlingsprogram, via EU:s mål om förnybar energi, i processer knutna till Parisavtalet samt senast genom EU:s gröna giv. Det finns en risk att arbetet inom EU med att ta fram en ny skogsstrategi är ett första steg mot en framtida gemensam skogspolitik, vilket med stor sannolikhet skulle få betydande negativa konsekvenser för svenskt skogsbruk. Sverige bör därför agera kraftfullt i samverkan med andra skogrika EU-länder för att EU:s skogsstrategi inte ska underordnas utan likställas med EU:s strategi för biologisk mångfald, samt för att skogsstrategin får en så generell formulering som möjligt. Detaljer beträffande hur medlemsländer sköter sin skog skall beslutas av länderna själva. Redan i dag påverkas förutsättningarna för att bedriva en nationell skogspolitik av flera EU-direktiv och förordningar. Om EU får ett allt större inflytande i dessa frågor leder det sannolikt till ett större fokus på detaljstyrning och till att ytterligare administrativa och byråkratiska hinder tillkommer. Det Sverige verkligen behöver är mer motiverade skogsägare, gärna med råd och stöd från statens sida via Skogsstyrelsen.

LULUCF (Land Use, Land Use Change and Forestry)

För närvarande pågår en process beträffande markanvändning och skogsbruk som innebär att mängden som avverkas i ett land ska rapporteras till EU-kommissionen i enlighet med en i förväg meddelad mall. EU har ett gemensamt åtagande om att minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent till år 2030 i jämförelse med år 1990. Det är i denna process som kommissionen föreslår att skogsbrukets utsläpp eller upptag

av koldioxid ska jämföras med nationella skogliga referensnivåer. De skogliga referensnivåerna anger hur mycket som kan avverkas i framtiden utan att kolinnehållet i avverkat virke rapporteras som utsläpp. Referensnivån är inte ett absolut tak men kan komma att styra politiken i industribegränsande riktning och därmed minska Sveriges möjligheter att använda skogsprodukter som substitution för utsläpp inom andra sektorer. Om Sverige överstiger referensnivåns avverkningsnivå måste Sverige göra motsvarande minskningar av koldioxidutsläpp inom den så kallade icke-handlande sektorn, såsom exempelvis byggnationer, transporter och uppvärmning.

Förslaget kan ses som en del av en större process, som leder mot överstatliga inslag i medlemsländernas skogs- och energipolitik och därmed till en överföring av makt från medlemsländerna till EU:s institutioner. Vi är från Sverigedemokraternas sida inte positiva till detta utan menar att varje EU-land har att själv bestämma hur man når koldioxidmålet. Sverige måste fortsatt värna den nationella beslutanderätten när det gäller skogspolitiken.

LULUCF hanterar skogens roll som kolsänka och även långlivade skogsprodukters, exempelvis hus och möblers, förmåga att länge binda atmosfäriskt kol. Däremot hantear inte LULUCF skogsprodukternas substitutionseffekt, alltså att de ersätter andra produkter, cement, olja, kol, som medför betydligt större koldioxidutsläpp. Därmed riskerar systemet kring LULUCF att bli kontraproduktivt, alltså att leda till lägre avverkning och därmed mindre substitution.

Sverige bör i diskussioner kring LULUCF framhäva att Sverige avser att långsiktigt inte avverka större volymer virke än vad som växer till. Hur stort överskottet i form av ökande volym virke i våra skogar kommer att bli, bör däremot aldrig beslutas av vare sig staten eller internationellt, utan av skogsägarna.

Systemet LULUCF riskerar, om det inte sköts förnuftigt, att bli hämmande för utvecklingen av produkter baserade på förnybara råvaror som dessutom minskar koldioxidutsläppen. Att lägga en fast referensnivå för avverkningsnivå är inte rimligt, ambitionen bör vara att öka skogens tillväxt och därmed även möjligheterna till avverkning.

Systemet med LULUCF måste för att fungera vara integrerat med ett system för att beräkna nyttan av skogens produkter, inte minst skogsprodukternas förmåga att ersätta andra material.

Regeringen bör löpande verka för att EU inte ska öka sitt inflytande över Sveriges skogspolitik. Enligt subsidiaritetsprincipen ska unionen på de områden där den inte har exklusiv befogenhet vidta en åtgärd endast om och i den mån som målen för den planerade åtgärden inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva. Regeringen ska aktivt driva linjen att Sverige, för det första, i allt väsentligt har exklusiva befogenheter beträffande skogsbruk och, för det andra, att Sverige i de få frågor där befogenheten är delad kan vidta åtgärder i tillräcklig utsträckning. Sverige bör fortsätta att aktivt arbeta med subsidiaritetsprövningar för att säkerställa att vår rätt till självbestämmande i skogsfrågor skyddas, även i frågor knutna till LULUCF.

Inför och under diskussioner i miljö- och jordbruksutskottet i februari 2020 där revideringen av Sveriges underlag beträffande LULUCF godkändes, garanterade regeringen att ett överskridande av referensnivån för avverkningsnivån inte ska leda till konsekvenser för skogssektorn. Regeringen bör tydligt deklarerat att ingen minskad avverkning ska ske på grund av LULUCF och att koldioxidkostnader som blir en eventuell följd av ökad avverkning, inte ska tas ut av skogssektorn utan av samhället i sin helhet. Riksdagen står som garant för att detta viktiga villkor uppfylls även efter

nästa val och så länge det behövs för att Sverige ska kunna utveckla bioekonomin på ett positivt sätt.

SLU har på begäran av MJU utfört fortsatta konsekvensanalyser av Sveriges LULUCF-åtaganden, vilka delgavs utskottet under juli 2020. Av dessa framgår tydligt dels osäkerheter kring om framförallt granskogar kommer att tåla de höga förrådsuppbyggnader som analyserna prognosticerar, och dels att de från brukande undantagna skogarnas tillväxt väntas kulminera relativt snart. Om avgångarna blir större än väntat i produktions- och skyddsskogar, påverkar det kraftigt Sveriges resultat enligt LULUCF-systemet.

Inför nästa LULUCF-period, som startar år 2025, bör Sverige också kraftfullt verka för att substitutionseffekten inkluderas i systemet och också arbeta vidare med analyser av hur stubbar i brukad skog ökar kolinnehållet i marken.

Förutom inlagring av kol i växande skog, lagras i Sverige växande mängder kol i våra torvmarker. Sverigedemokraterna vill fästa riskdagens uppmärksamhet på att även denna kolinlagring skulle kunna medräknas i LULUCF. Även om Sveriges nyttjande av torvresurserna ökar, vilket vi förespråkar, kommer nettoeffekten av torvmarkerna som kolsänka att kvarstå och mer än väl kompensera för perioder av ökad skogsavverkning.

Snabbare anpassning av vägarna till högre totalvikter

I Finland beslutade man att tillåta 76 tons bruttovikt på stora delar av det allmänna vägnätet redan 2013, bland annat baserat på svensk forskning. Erfarenheterna är mycket goda. Numera utförs exempelvis 60 procent av transportarbetet av det finska virket på sådana fordon. Finland har därmed stärkt sin konkurrenskraft, samtidigt som bränsleförbrukning och utsläpp har minskat. I Sverige tillåts i dag fordon med en bruttovikt om 64 ton på det allmänna vägnätet, från tidigare 60 ton, och på en begränsad del av vägnätet tillåts 74-tons ekipage.

Processen för att tillåta tyngre ekipage (BK4) på en större del av vägnätet bör prioriteras upp och skyndas på för att öka svensk konkurrenskraft och för att hålla utsläppen nere.

Utbildning, forskning och utveckling inom skogssektorn

Skogsindustrins företrädare har under ett antal år påtalat svårigheten att rekrytera kunig personal på olika nivåer i företagen. Det kan röra sig om maskinförare, sågverksarbetare, operatörer i pappersindustrin, liksom ingenjörer i olika industrigrenar. Speciellt uttalade är rekryteringsproblemen i glesbygden. Ett skäl till detta är trenden att förlägga utbildningar till större städer. Unga människor som utbildas i storstäder träffar ofta sina blivande livskamrater under utbildningen. De tenderar då att bli kvar i städerna, vilket ju inte bidrar till att lösa personalbristen i agrara näringar ute i landet. Behovet av utbildade specialister behöver utredas. Utbildningsplatser behöver säkras för att fylla detta behov och utbildningar till areella näringar behöver i högre grad förläggas även utanför de största städerna.

Beträffande forskning har under senare år för lite ansträngningar gjorts från statens sida för att tillse att forskning och utveckling inom skogsbranschen fokuserar på att ta fram nya produkter. I internationella och nationella program framhålls betydelsen av att öka omfattningen av bioekonomi, det vill säga en ekonomi grundad på förnyelsebara, återväxande råvaror. Sveriges skogsindustriella sektor är ett av de bästa exemplen på sådan ekonomi, och det ligger därför i vårt gemensamma intresse att utveckla den mot nya avancerade produkter. För att få fram nya produkter i en sådan utveckling vill vi att forskningsresurser kring skogsbruk omfördelas till aktiv skogsskötsel, ökad tillväxt, hantering av skadegörare och till utveckling av nya träbaserade produkter.

Bistånd kopplat till skogssektorn

En viktig del av Sveriges internationella bistånd var tidigare kopplad till skogsbruk. Behovet har kanske aldrig varit större än nu. Allt fler människor i världens fattiga länder bor i snabbväxande miljonstäder och naturen runt dessa utsätts för ett mycket hårt tryck. Kvarvarande skogar ersätts med åker- och betesmarker, men dessutom avverkas stora arealer för att tillverka träkol, som är det vanligaste köksbränslet i de afrikanska städernas kök.

En liknande situation återfinns runt många flyktingläger. Träd, buskar och rötter samlas för att invånarna ska kunna laga sin mat. Inte sällan uppstår spänningar med kringboende människor om rätten till träden.

Sverige behöver återta sin tidigare roll som tongivande biståndsland kring uthålligt skogsbruk och uthållig förädling av virke till olika produkter. Förutom att detta kan rädda många skogsområden, kan det också skapa sysselsättning runt städer och flyktingläger. En viktig del av biståndet är också utbildning. Sverige bör bidra till yrkesutbildning knuten till uthållig skogsskötsel och virkesindustri. Detta ligger för övrigt väl i linje med regeringens linje att biståndet ska stötta Agenda 2030, som ju understryker behovet av hållbar industriutveckling.

Mats Nordberg (SD)

Martin Kinnunen (SD)

Staffan Eklöf (SD)

Runar Filper (SD)

Yasmine Eriksson (SD)